

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra*

ENDELIG TILSYNSRAPPORT

Skolemiljø og skoleeiers forsvarlige system

Berlevåg kommune og Berlevåg skole

Sammendrag

Fylkesmannen i Troms og Finnmark har ført tilsyn med Berlevåg kommune. Temaet for tilsynet er elevenes skolemiljø. Vi har undersøkt om Berlevåg skole oppfyller pliktene til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Vi har også undersøkt om Berlevåg kommune som skoleeier har et forsvarlig system for å følge opp at skolen oppfyller disse pliktene.

I den foreløpige tilsynsrapport av 2 juli 2020 konkluderte vi med 4 lovbrudd og 18 korreksjonspunkter, se foreløpig tilsynsrapport kapittel 4. Vi varslet samtidig at det kunne bli aktuelt å gi pålegg om retting i forbindelse med at endelig tilsynsrapport foreligger.

Kommunen fikk en frist til 20. august 2020 for å uttale seg om denne rapporten. Kommunen ba om utsettelse av denne fristen, og vi ga kommunen ny frist til 20. september 2020 for å komme med en redegjørelse til foreløpig tilsynsrapport.

Kommunen har sendt inn redegjørelse innen fristen. Vedlagt redegjørelsen er også mal for aktivitetsplan, mal for evaluering av aktivitetsplan, handlingsplan for elevers rett til et trygt og godt skolemiljø, samt rutinebeskrivelse for håndtering av skolemiljø saker.

Etter en samlet vurdering vurderer vi at kommunen ikke oppfyller lovkravene på området. I denne endelige tilsynsrapporten fatter vi vedtak med pålegg om retting. Fristen for retting er mandag 1. februar 2021. Innen denne fristen må dere sende oss en erklæring om at forholdene er rettet og en redegjørelse for hvordan bruddene er rettet.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	3
1.1 Kort om kommunen	3
1.2 Om gjennomføringen av tilsynet	3
2 Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø	4
2.1 Rettslige krav	4
2.2 Våre undersøkelser og vurderinger	7
2.2.1 Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø jf. opplæringsloven § 9 A-4	7
2.2.2 Plikten til å varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever jf. opplæringsloven §§ 9 A-4 og 9 A-5.....	19
2.2.3 Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak jf. opplæringsloven § 9 A-4	23
2.3 Våre konklusjoner	29
3. Skoleeier skal ha et forsvarlig system for å vurdere og følge opp at skolen oppfyller aktivitetsplikten	30
3.1 Rettslige krav	30
3.2 Våre undersøkelser og vurderinger	31
3.2.1 Skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø	31
3.3 Våre konklusjoner	35
4. Pålegg om retting.....	35
4.1 Skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø	35
4.2 Skoleeiers forsvarlige system: Skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø.....	36
5. Oppfølging av påleggene	36
6. Dere har rett til å klage	37
Vedlegg: Liste over dokumentasjon.....	38

1 Innledning

Vi fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om skolene oppfyller opplæringsloven med forskrifter.

Dersom Berlevåg kommune og Berlevåg skole ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Vi gir derfor eventuelle pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skolen retter opp brudd på regelverket.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på [www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/](http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/).

1.1 Kort om kommunen

Berlevåg er en kommune i Finnmark fylke. Kommunen grenser til kommunene Båtsfjord, Tana og i et punkt til Vadsø. Berlevåg kommune har et areal på 1 122 km².

Per 1. kvartal 2020 består kommunen av 962 innbyggere.¹ Kommunen har en grunnskole, Berlevåg skole.

Berlevåg skole er en norsk offentlig grunnskole. Skolen har 75 elever fordelt på første til tiende klassetrinn. Skolen er registrert med 15 lærere, en assistent, en rektor og en sekretær.²

1.2 Om gjennomføringen av tilsynet

Fylkesmannen i Troms og Finnmark åpnet tilsyn med Berlevåg kommune i brev av 19.12.2019.

I tilsynet har vi valgt å undersøke hvordan Berlevåg kommune følger opp regelverket tilknyttet skolemiljø som fremkommer av opplæringsloven kapittel 9 A.

Vi har valgt å føre tilsyn med skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø og skoleeiers forsvarlige system tilknyttet dette.

Det rettslige utgangspunktet for tilsynet er inndelt i tre hovedkategorier:

---

¹ Tall hentet fra Statistisk sentralbyrå pr.27.2.2020

² Tall hentet fra Udirs skoleport 14.4.2020

1. Skolens plikt til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-2, 9 A-3, 9 A-4 og 9 A-5.
2. Skolens plikt til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9 A-9 og forvaltningsloven § 11.
3. Skoleeiers forsvarlige system for å vurdere og følge opp at skolen oppfyller aktivitetsplikten, jf. opplæringsloven §§ 13-10.

Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at kommunen og skolen følger regelverket i praksis. Tilsynet skal fremme kunnskap om regelverket i kommunen og skolene, og bidra til å øke kommunens evne til å tolke og etterleve regelverket. Videre skal det bidra til å avdekke om elever får den hjelpen de har krav på i henhold til opplæringsloven.

Vi har ikke sett på hvordan dere oppfyller andre krav i regelverket enn reglene om skolemiljø.

2 Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

2.1 Rettslige krav

Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven § 9 A-4.

Plikten til å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø

Alle som jobber på skolen, skal være oppmerksomme på forhold eller oppførsel som kan tyde på at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Dere skal følge spesielt godt med på sårbare elever. Dere må skaffe dere informasjon fra elevene om hvordan de opplever skolemiljøet. Det er elevenes egne subjektive opplevelse av skolemiljøet som er avgjørende. Dere skal dokumentere hvordan dere følger med. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal følge med, og følge opp at det blir gjort.

Plikten til å gripe inn mot krenkelser dersom det er mulig

Plikten til å gripe inn handler om umiddelbart å stanse negativ oppførsel, for eksempel ved å bryte opp en slåsskamp eller stanse en utfrysningssituasjon. Alle som jobber på skolen, skal ha nulltoleranse mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Dere skal dokumentere hvordan dere griper inn. Rektor skal sørge for at alle som jobber på skolen griper inn mot krenkelser.

Plikten til å varsle rektor

Plikten til å varsle rektor gjelder all mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Tilsvarende gjelder tilfeller der en elev sier ifra om at han eller hun ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt.

Å ha en mistanke vil si å ha en følelse av eller antagelse om at eleven ikke har det trygt og godt på skolen. Sakens art bestemmer hvor raskt rektor må få varsel.

Rektor skal varsle skoleeieren om alvorlige tilfeller. Dette kan gjelde saker der krenkelsene er særlig voldelige eller integritetskrenkende, eller der skolen over noe tid ikke har klart å løse en sak. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal varsle, og følge opp at det blir gjort.

Dere skal dokumentere det dere gjør for å varsle.

Plikten til å undersøke alle saker

Så snart dere får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø skal dere undersøke saken nærmere.

Alle elever som er involvert i saken, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Elevene kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte eller få dem til å uttale seg på sine vegne.

Undersøkelsene skal få frem fakta om situasjonen, bakgrunnen for elevens opplevelse og hva i elevens omgivelser som påvirker hvordan eleven opplever skolemiljøet. Dere må innhente nok informasjon til å avdekke hva som har skjedd, og om én eller flere elever opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt. Dere skal dokumentere hvordan dere undersøker saken. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal undersøke, og følge opp at det blir gjort.

Plikten til å sette inn egnede tiltak

Plikten til å sette inn tiltak gjelder uavhengig av årsaken til at eleven ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt.

Dere skal velge tiltak ut fra faglige vurderinger av hva som er egnede tiltak. Vurderingene skal basere seg på kunnskap, prinsipper og verdier som er utviklet og anerkjent av kompetente fagmiljøer. Dere må tilpasse tiltakene til saken og elevens helhetlige behov.

Dere må ta stilling til hva som er elevens beste i saken. Dette gjelder også for andre elever som er involvert i saken eller blir direkte påvirket av tiltakene. Momenter i vurderingen kan være elevens syn på hva som bør være innholdet i aktivitetsplanen, elevens identitet og karaktertrekk og egenskaper, familiemiljø og nære relasjoner, beskyttelse, omsorg og sikkerhet, sårbarhet eller sårbare situasjoner, elevens rett til liv og utvikling, elevens fysiske og psykiske helse og elevens rett til utdanning. Det skal sterke hensyn til for at dere kan sette elevens beste til side. Dere må ta stilling til hvor stor vekt elevens beste skal ha.

Samlet sett skal dere gjennomføre de tiltakene som med rimelighet kan forventes av dere

i den enkelte saken. Rektor skal sikre at dette blir gjort.

Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever.

Reglene om den skjerpede aktivitetsplikten står i opplæringsloven § 9 A-4 og 9 A-5.

Rektor har ansvar for at skolen jobber kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene, slik at plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever blir oppfylt, jf. opplæringsloven § 9 A-3.

Plikten til å straks varsle rektor og skoleeier

Alle som jobber på skolen, skal varsle rektor straks, dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever. Rektor skal varsle skoleeieren straks. Dersom det er en ansatt i skoleledelsen som krenker elever, skal skoleeieren få varsel istedenfor rektor. Dere skal dokumentere hvordan dere varsler.

Hva som er å krenke, skal dere tolke vidt. Det kan være direkte krenkelser, men også mer indirekte krenkelser som utestenging, isolering og baksnakking. Hvordan elevene opplevde krenkelsen, er uten betydning for plikten til å varsle. Det er tilstrekkelig med mistanke for at plikten til å varsle inntre. Å ha en mistanke vil si å ha en følelse av eller antagelse om at en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever.

Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal varsle, og følge opp at det blir gjort.

Plikten til å undersøke saken straks

Dere må undersøke hva som har skjedd. Dere skal dokumentere hvordan dere undersøker saken.

Hvis undersøkelsene viser at en som jobber på skolen, har krenket elever, må dere undersøke hvordan elevene opplevde dette. Hvis det er elever som ikke har et trygt og godt skolemiljø som følge av krenkelsene, må dere vurdere hvilke tiltak dere skal sette inn.

En elev som krenkelsen direkte retter seg mot, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Eleven kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte, eller få dem til å uttale seg på sine vegne. Dersom krenkelsen rettet seg mot en større gruppe elever, for eksempel en klasse, kan det være tilstrekkelig å snakke med klassen samlet eller med en del av elevene. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal undersøke, og følge opp at det blir gjort.

Plikten til å straks sette inn egnede tiltak

Hvis en eller flere elever opplever å ikke ha et trygt og godt skolemiljø som følge av krenkelsen, gjelder skolens aktivitetsplikt. Dere skal så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø.

Plikten til å utarbeide en skriftlig plan

Dere skal lage en skriftlig plan som skal angi hvilken elev planen gjelder, hvilket problem tiltakene skal løse, hvilke tiltak dere har planlagt, når dere skal gjennomføre tiltakene, hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene, og når dere skal evaluere tiltakene.

Eleven og foreldrene til eleven som saken gjelder, har rett til å få de delene av planen som omhandler eleven. Hvis eleven er over 18 år, har ikke foreldrene rett til å få planen.

Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltakene

Dere må gjennomføre alle tiltakene som følger av planen. Videre må dere dokumentere at dere gjennomfører tiltak i tråd med planen.

For å kunne evaluere tiltakene, må dere skaffe dere tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket. Eleven som tiltakene gjelder, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Eleven kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte, eller få dem til å uttale seg på sine vegne.

Dere må vurdere hvordan tiltakene har virket. Dere må endre tiltakene eller sette inn nye tiltak, dersom eleven fortsatt opplever å ikke ha et trygt og godt skolemiljø.

Evalueringen kan også føre til at dere forlenger tiltak som virker. Dere skal fortsette med å sette inn tiltak, så lenge eleven ikke opplever at skolemiljøet er trygt og godt, og det finnes egnede tiltak som skolen kan sette inn.

Dere skal informere elever og foreldre om at de kan melde saken sin til fylkesmannen dersom de mener at skolen ikke oppfylder aktivitetsplikten, jf. forvaltningsloven § 11 og opplæringsloven § 9 A-9 første ledd.

2.2 Våre undersøkelser og vurderinger

2.2.1 Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø jf. opplæringsloven § 9 A-4

2.2.1.1 Alle som jobber på skolen, skal ha kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø

Fylkesmannen undersøker om alle som jobber på skolen, har eller får kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø.

Berlevåg kommune utarbeidet i 2017 en handlingsplan for Berlevåg skole; «Trygt og godt skolemiljø». Av planen fremgår det at den er gjeldende i perioden 1. august 2017 til 31. juli 2019. I intervjuene sjekket vi ut med skolens ledelse og rådmann om hva som er status for dette plandokumentet per dags dato. Status er at dokumentet ikke er behandlet på nytt eller oppdatert, og det er derfor ikke gjeldende som rutine ved skolen i

dag. At dokumentet ikke er gjeldende rutine ved skolen i dag var også vårt inntrykk etter intervju med skolens ansatte. De ga ikke uttrykk for å være kjent med dokumentet. Dette betyr at Berlevåg skole ikke har et eget plandokument for arbeidet med trygt og godt skolemiljø for elevene ved Berlevåg skole. For å unngå mange gjentakelser av dette videre i tilsynsrapporten vil vi her bemerke at mangelen på et plandokument som beskriver skolens rutiner for håndtering av skolemiljø saker vil være gjennomgående tema for flere av kontrollspørsmålene videre. Skolen har imidlertid en rutinebeskrivelse for håndtering av krenkede hendelser – «Rutinebeskrivelse – krenkende hendelser» (heretter omtalt som rutinebeskrivelse), og dette dokumentet vil vi komme tilbake til der rutinene dokumentet beskriver er aktuelle.

I egenvurderingen i RefLex har 8 av 9 respondenter besvart bekreftende på spørsmålet om de tar utgangspunkt i elevens subjektive opplevelse av situasjonen når de vurderer om en elev har et trygt og godt skolemiljø.

I skolens rutinebeskrivelse for håndtering av krenkende hendelser fremgår det i forbindelse med undersøkelsesfasen at «Elevens opplevelse blir tatt på alvor».

Under intervju med skolens ansatte fremkommer det at de har kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø.

Fylkesmannens vurdering

Vi vurderer at skolens ansatte har kunnskap om hva det innebærer at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø. Det er også vårt inntrykk at de ansatte på skolen legger dette til grunn når elevens skolemiljø vurderes og at denne forståelse er felles for de ansatte ved skolen. Dette indikerer at dette har vært et tema på skolen, og dette bekreftes også av flere av respondentene. Denne forståelsen kommer også til uttrykk gjennom skolens rutinebeskrivelse ved at det er presisert at elevens opplevelse skal bli tatt på alvor.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.1.2 Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever med en særskilt sårbarhet

Fylkesmannen undersøker om rektor har gitt alle som jobber på skolen kompetanse, slik at de kan gjenkjenne tegn på at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Vi undersøker også om rektor har sørget for å gjøre alle som jobber på skolen kjent med hvilke forhold rundt en elev som kan gjøre eleven særlig sårbar. Videre undersøker vi om rektor følger opp at alle som jobber på skolen, i praksis er oppmerksomme på forhold eller oppførsel som kan tyde på at en elev ikke har det bra, og følger spesielt godt med på elever som er særlig sårbare.

I egenvurderingen i RefLex har flerparten av respondentene svart at de har fått kompetanse på å gjenkjenne tegn på at elever ikke har det trygt og godt, og for å lettere kunne avdekke elever som kan være særskilt sårbare. En av respondentene svarer at dette ikke har vært et tema av noe særlig grad på Berlevåg skole. Skoleledelsen har besvart at det ikke er gitt slik kompetanse til alle som jobber på skolen. De viser til at de

begynte i stillingen som rektor 1. januar 2020 og på grunn av sykmeldinger og fravær har de ikke nådd ut til alle ansatte om dette.

Alle respondentene har svart ja på at de alltid følger med på om den enkelte eleven har et trygt og godt skolemiljø. De har vist til at de gjør dette så langt det lar seg gjøre og at de forsøker å ha fokus på dette, men at det også kan være utfordrende sett opp mot andre viktige arbeidsoppgaver. På dette spørsmålet har rektor besvart nei. Det er begrunnet med at det er umulig å til enhver tid se alle elevene, men at de streber mot dette og er godt bemannet i friminuttene.

Alle respondenter har svart at de innhenter informasjon om hvordan elevene generelt opplever skolemiljøet. De viser til at det gjennomføres samtaler underveis, herunder elevsamtaler, samt at elevundersøkelsen gjennomføres.

Når det gjelder forhold rundt en elev som kan gjøre eleven særskilt sårbar, så har tre av respondentene, inkludert rektor, besvart at de ikke er kjent med slike forhold og at det ikke er gitt informasjon om slike forhold. Rektor har begrunnet dette med at det er kort tid siden de startet i stillingen.

Under intervju fremgår det at skolen har et system for elever lærere skal ha et ekstra øye til. Disse blir betegnet som stjerneelever, og det kan være forhold rundt disse elevene som gjør at lærere skal følge ekstra godt med. Det opplyses at aktuelle forhold rundt enkeltelever tas opp i morgenmøte på mandager. De ansatte ved skolen vurderer at inspeksjonsrutinene og gjennomføringen av inspeksjonen på skolen er så god at de klarer å følge med.

De ansatte ved skolen ikke har mottatt noen form for opplæring eller på annen måte jobbet med hvordan en kan gjenkjenne tegn på hvordan en elev har det. De forteller også at de ikke har full oversikt over alle elever som har en særskilt sårbarhet, og de vurderer at det i for liten grad utveksles informasjon om dette. Det pekes på små forhold i kommunen som en medvirkende årsak til at informasjonsflyt rundt dette temaet kan være utfordrende.

Elevene vi snakket med ga uttrykk for at de ansatte ved skolen er flinke til å følge med på hvordan elevene har det. De kan fra tid til annen oppleve at noen lærere bryr seg mer enn andre om hva som skjer. Elevene beskriver at de voksne ofte henvender seg til elever som har et ekstra behov og de føler at de voksne passer på og snakker med elevene slik at det ikke oppstår krangler.

Fylkesmannens vurdering

Skolens rutinebeskrivelse angir at alle ansatte på skolen har en aktivitetsplikt, inkludert plikten til å følge med. Rutinebeskrivelsen sier imidlertid ingenting utover dette. Den inneholder ikke informasjon om hva den enkelte skal følge med, hvordan dette skal gjøres eller hvordan.

De ansatte ved skolen opplyser at det ikke har vært gitt opplæring eller annen form for kompetanseoppbygging for å kunne gjenkjenne tegn på elever som ikke har det godt, inkludert elever med en særskilt sårbarhet. Vi vurderer at de ansatte ikke er gitt veiledning for hva som ligger i delplikten å følge med. Når det i tillegg ikke foreligger en

rutinebeskrivelse for at dette skal gjøres eller på hvilken måte, så vurderer vi at systemet er for sårbart.

Intervjuene og egenvurderingene indikerer at de ansatte følger med, men vi vurderer at det er usikkert om de ansatte kjenner til hva som ligger i plikten å følge med. Vi vurderer at rektor ikke har sikret at alle ansatte på skolen har den nødvendige kompetanse som trengs for å gjenkjenne tegn på at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Når skolen heller ikke har en etablert rutinebeskrivelse for delplikten finner vi at lovkravet ikke kan anses oppfylt.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

I redegjørelsen fra kommunen fremgår det at skolen nå har revidert handlingsplanen «trygt og godt skolemiljø». Av planen fremgår det at den er gjeldende i perioden 20. august 2020 til 31. juli 2020.

Handlingsplanen punkt 6.1 og 6.2 pålegger alle som jobber på skolen å følge med. Planen er tydelig på hvem som er omfattet av følge med-plikten. Planen gir føringer for undersøkelser som skal gjøres som ledd i skolens systematiske forebyggende arbeid med psykososialt skolemiljø for elevene. Det nevnes blant annet at elevenes opplevelse av sitt skolemiljø skal være tema i samtaler, elevundersøkelsen, relasjonskartlegging, ordensreglement mv. Handlingsplanen inneholder ikke informasjon om hva plikten til «å følge med» innebærer for den enkelte som er pliktig til å utføre oppgaven. Handlingsplanen sier heller ikke noe om hva som ligger i begrepet særskilt sårbarhet, og videre ikke noe om hva følge med-plikten innebærer overfor disse elevene.

Skolens reviderte rutinebeskrivelse slår fast at alle som arbeider på skolen skal følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de spesielt følger godt med på elever med en særskilt sårbarhet.

I redegjørelsen fra kommunen fremgår det videre at de har satt inn flere tiltak. Alle som jobber på skolen skal informeres om gjeldende og oppdaterte regelverk. Oppvekstsjefen har pålagt skolene å diskutere hva som ligger i de enkelte delpliktene i aktivitetsplikten, innen første termin.

Vi vurderer det som positivt at skolen nå har fått på plass en handlingsplan som slår fast de ansattes plikt til å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø. Planen og rutinebeskrivelsen gir imidlertid ingen føringer for hva plikten til å følge med innebærer for den enkelte. Skoleeier har instruert skolen til å avklare dette, men det foreligger ikke dokumentasjon på at skolen foreløpig har gjort det. På nåværende tidspunkt foreligger det heller ikke dokumentasjon på at de ansatte har kompetanse til å være kjent med hvilke elever som kan være særskilt sårbare, særlig når det heller ikke er gitt føringer for hva det innebærer.

Lovkravet vurderes som ikke oppfylt.

2.2.1.3 Rektor skal sørge for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig

Fylkesmannen undersøker om rektor sørger for at alle som jobber på skolen har kompetanse til å gripe inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Videre undersøker vi om rektor forsikrer seg om at alle griper inn mot krenkelser, forutsatt at det er mulig.

Av skolens rutinebeskrivelse fremkommer det at den voksne som får melding om, eller oppdager krenking, skal stoppe hendelsen umiddelbart. Det er presisert at inngripen skal skje verbalt eller fysisk. Det er presisert at fysisk inngripen kun kan skje dersom det er nødvendig for å skille elever som slår hverandre i den hensikt å avverge situasjonen.

I egenvurderingen i RefLex har samtlige respondenter utenom skoleledelsen svart «ja» på spørsmålet om de ansatte er gjort kjent med hvordan de skal gripe inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Skoleledelsen har utdypet at de voksne ikke har fått noen kursing eller opplæring i dette som personale og at det heller ikke er prioritert i lærerutdannelsen.

På spørsmålet om det alltid gripes inn har samtlige respondenter utenom skoleledelsen svart «ja». Skoleledelsen har utdypet at de ansatte er forpliktet til å gripe inn, men at det til tider har vært mangelfull ledelse ved skolen, og at disse sakene ikke alltid har blitt fulgt opp etter lovverket.

På spørsmål om det alltid dokumenteres situasjoner hvor en som jobber på skolen har grepet inn 7 av 9 respondenter svart «ja». Av de som har svart «ja» er dette utdypet med at det tas et personlig notat og kontaktlærer alltid får beskjed. En erkjenner at det kunne nok vært dokumentert oftere. Av de som har svart nei er det utdypet at det gjøres av og til, men ikke alltid. En er usikker på om alt blir dokumentert skriftlig.

I intervju opplyser de ansatte at plikten til å gripe inn har vært tema på fellesmøter på skolen. Noen ansatte opplyser at grensen for hvor langt en ansatt kan gå når det gripes inn har vært problematisert, mens noen ansatte opplyser at det savnes klargjøringer for hvor grensa går. Enkelte av lærerne opplyser at plikten til å gripe inn ikke har vært et tema på noen møter tidligere. Noen lærere oppgir at kun alvorlige hendelser dokumenteres, mens andre lærere ikke dokumenterer noe som helst. De begrunner dette med at det ikke er etablert en rutine på at noe skal dokumenteres.

Elevene vi har snakket med forteller at lærerne bryr seg om elevene og snakker med dem. Samtlige elever har likevel det inntrykket at lærerne reagerer ulikt. Noen lærere griper inn, mens andre lærere kan tolerere mye før det gripes inn. Det fortelles også om lærere som ser en annen vei og ikke griper inn i det hele tatt.

Fylkesmannens vurdering

Vi vurderer at det er positivt at samtlige respondenter har besvart at de griper inn mot krenkelser. Videre foreligger det en rutinebeskrivelse som angir lærernes plikt til å gripe inn. Flere av de ansatte opplyser imidlertid at det ikke har vært snakket om hva det skal

gripes inn i eller når, og dette gjelder særlig blant det ikke-pedagogiske personellet. Elevene vurderer også at de ansatte på skolen har forskjellige terskel for å gripe inn.

Rutinebeskrivelsen inneholder ingen instruks for dokumentasjon av tilfeller hvor en ansatt har grepet inn. Basert på det de ansatte opplyser under intervju, synes det å være personavhengig om slike situasjoner dokumenteres eller ikke.

Vi vurderer at det fremstår som usikkert om alle som jobber på skolen er kjent med plikten til å gripe inn og skolens rutiner i forbindelse med denne plikten.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

I skolens handlingsplan under punkt 6.2 pålegger en plikt for alle voksne til å stoppe hendelser umiddelbart dersom de får melding om eller oppdager det. Det er spesifisert at inngripen skal skje verbalt eller fysisk dersom nødvendig for å skille elever. Skolens reviderte rutinebeskrivelse inneholder samme ordlyd som handlingsplanen.

I redegjørelsen fra kommunen fremgår det at plikten til å «gripe inn» skal diskuteres blant de ansatte på skolen på samme måte som plikten til å «følge med». Det står også at tilfeller hvor en voksen griper inn skal dokumenteres i den digitale meldingsboka eller som notat i elevmappen. Videre er det beskrevet at dersom tilfellet hvor den ansatte har grepet inn medfører varsling til rektor skal det også gjøres rede for hvorfor og hvordan man grep inn.

Vi vurderer det som hensiktsmessig at skolen jobber med hva det vil si å «gripe inn», slik det er instruert fra skoleeiers side. Det er imidlertid ikke fremlagt dokumentasjon på at dette har blitt gjort, og vi vurderer derfor at situasjonen ikke stiller seg annerledes enn på tidspunktet for den foreløpige tilsynsrapporten. Vi viser til at rutinebeskrivelsen allerede da inneholdt en plikt til å gripe inn. Vi vurderer at rutinebeskrivelsen og handlingsplanen er uklar på hvilke tilfeller det skal dokumenteres når en voksne på skolen har grepet inn. Skoleeier beskriver i redegjørelsen at det alltid skal dokumenteres når en voksen griper inn, men dette fremgår ikke klart av handlingsplanen eller rutinebeskrivelsen. I handlingsplanen fremgår det under punkt 6.3 (varsle) at «når det skjer avvik som bør dokumenteres skal dette gjøres i den digitale Meldingsboka eller som notat i elevmappen».

Lovkravet vurderes som ikke oppfylt.

2.2.1.4 Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Fylkesmannen undersøker om rektor har bestemt en fremgangsmåte som sikrer at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Vi undersøker også om rektor følger opp at de som jobber på skolen, bruker fremgangsmåten i praksis.

I skolens rutinebeskrivelse er den ansattes varslingsplikt nærmere beskrevet. Av rutinebeskrivelsen fremgår det først og fremst at den ansatte ved skolen har en aktivitetsplikt. Videre fremgår det at den ansatte skal varsle kontaktlærer og rektor om

hendelsen som har skjedd, som utgangspunkt etter at undersøkelsen har funnet sted. Videre er det gitt instruks om at foreldre eventuelt kan orienteres. Varslingen kan også skje før undersøkelsen har skjedd, det er den voksne som griper inn i den aktuelle situasjonen som selv må vurdere dette.

Av skolens aktivitetsplan fremgår det at det skal noteres hvem som har varslet saken og når denne ble varslet.

I egenvurderingen i RefLex har alle respondentene svart «ja» på spørsmålet om de alltid varsler skolen dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. En har oppgitt at klassekontakt/lærer også kan varsles. Skoleledelsen har svart bekreftende på samme spørsmål. De har tilføyd at de ikke har fått innsyn i saker før de tiltrådte i stillingen, men at de har blitt varslet om saker som skjedde etter 1. januar 2020.

På spørsmål om rektor har avklart hvilke saker de som jobber på skolen skal varsle om straks har skoleledelsen svart «ja» på. De fleste av de andre intervjuobjektene har besvart «ja» på spørsmålet. Det er et par som har besvart nei, men den ene av disse mener at det er avklart, men at det er noe uklart på grunn av hyppig utskiftning i skolens ledelse.

I intervju opplyser skoleledelsen at rutinen er å varsle først muntlig, for deretter å skrive et notat på hendelsen som senere skal danne grunnlag for undersøkelsen. De andre intervjuobjektene forteller at rektor skal varsles, men at det ikke er klargjort om varselet skal skje muntlig eller skriftlig. Noen av intervjuobjektene opplyser at det skal varsles til rektor, og noen opplyser at kontaktlærer skal varsles. Flere av intervjuobjektene forteller at det ikke er en etablert rutine på hvordan varsling skal håndteres. Noen opplyser at det ikke eksisterer rutiner for hvordan nyansatte skal sette seg inn i håndteringen av 9A-saker ved skolen. Det gis uttrykk for at beskrevet fremgangsmåte i skolemiljø saker er savnet.

Fylkesmannens vurdering

Skolen har en etablert varslingsmetode i rutinebeskrivelsen. Vi vurderer at varslingsrutinen forutsetter at det har skjedd en «hendelse». Etter vårt syn kan det innebære en forståelse av at det må ha skjedd fysisk krenkelse eller annen fysisk hendelse for at varslingsplikten skal inntreffe. Rutinebeskrivelsen omtaler også at en elev kan virke ensom, lei seg eller ser på en annen måte ut til å ikke ha det trygt og godt, men slik rutinebeskrivelsen er lagt opp synes det uklart om det foreligger en varslingsplikt knyttet til en slik observasjon. Når det heller ikke er klart om det foreligger en undersøkelsesplikt knyttet til en slik observasjon, så kan det medføre at slike observasjoner ikke varsles på en slik måte at noen tar tak i situasjonen.

Varslingsrutinene slår fast at kontaktlærer og rektor skal varsles, men den gir ingen beskrivelse på hvilken måte dette skal skje. Dette gjenspeiles i de ansattes usikkerhet i forhold til varslingsmetoden. De ansatte synes også å være usikre på hvor det skal varsles. Noen varsler til kontaktlærer og noen varsler til rektor. Dette kan tyde på at flere av de ansatte ikke har tilstrekkelig kjennskap til skolens varslingsrutiner.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

Det fremgår av skolens handlingsplan punkt 6 at den som får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt på skolen skal varsle kontaktlærer og rektor så raskt som mulig. Varsling skal skje skriftlig. Vi vurderer at rutinen i seg selv kan oppfylle lovens krav. Etter planen skulle det også vært informert om dette til alle de ansatte ved skolen høsten 2020. Vi har ikke mottatt dokumentasjon på at dette arbeidet faktisk ble gjennomført, og vi finner det derfor ikke sannsynliggjort at de ansatte på skolen i dag er sikre på den nye varslingsrutinen. Vi viser her til at det var usikkerhet blant de ansatte på skolen når det gjelder varslingsrutinene.

Lovkravet vurderes som ikke oppfylt.

2.2.1.5 Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier

Fylkesmannen undersøker om skolens fremgangsmåte for varsling bestemmer hvilke saker de som jobber på skolen skal varsle om straks, og hvor raskt de skal varsle om andre saker. Vi undersøker også om rektor følger opp at de som jobber på skolen varsler så raskt som saken tilsier i praksis.

I skolens rutinebeskrivelse er ikke tidspunktet for varsling konkretisert, annet enn at den ansatte selv må vurdere om varselet skal skje før eller at undersøkelsen av saken har funnet sted.

I egenvurderingen i RefLex har alle respondenter svart «ja» på spørsmålet om de varsler rektor så raskt som saken tilsier.

I intervju opplyser de ansatte at det ikke er avklart fra rektor hvor raskt det skal varsles og at lærerne varsler etter hvordan de føler det. De ansatte er likevel samstemte om at det varsles så raskt som mulig.

Fylkesmannens vurdering

Vi vurderer at de ansatte har en felles forståelse av at det skal varsles så raskt som mulig. Rektor har imidlertid ikke sikret en fremgangsmåte som angir hvilke saker som skal varsles straks og hvor raskt det skal varsles om andre saker. Vi vurderer at de ansattes svar i saken er basert på sunn fornuft, og ikke på en etablert praksis. Videre har vi under punkt 2.2.1.4 vurdert at skolen ikke har etablert en metode for varslingen. Totalt sett gjør dette at vi vurderer at lovkravet ikke kan anses som oppfylt.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

I skolens handlingsplan er det nå slått fast at det skal varsles «så raskt som mulig». Dette fremgår også av den reviderte rutinebeskrivelsen. Kommunen har i redegjørelsen beskrevet at det i løpet av høstsemesteret skal avklares og jobbes med hva dette innebærer. Vi vurderer at det ikke er sannsynliggjort at arbeidet er utført på nåværende tidspunkt.

Lovkravet vurderes som ikke oppfylt.

2.2.1.6 Rektor skal varsle skoleeieren i alvorlige tilfeller

Fylkesmannen undersøker om rektor varsler skoleeieren om alvorlige tilfeller, inkludert tilfeller der skolen over noe tid ikke har klart å løse en sak.

Vi kan ikke se at det fremkommer av tilsynsdokumentasjonen at skoleledelsen eller skoleeier har utarbeidet en prosedyre som viser at skoleledelsen skal varsle skoleeier om alvorlige tilfeller.

I egenvurderingen i RefLex har skoleledelsen svart «ja» på spørsmålet om skoleeier varslet om alvorlige tilfeller.

Skoleledelsen opplyser i intervju at de varsler skoleeier i alvorlige tilfeller. De viser til at en sak kort tid før tilsynsdagen ble meldt til skoleeier og at 3-4 saker har blitt meldt de siste årene. Skoleeier opplyser i intervju at han er kjent med noen av skolemiljøsakene skolen har jobbet med.

Fylkesmannens vurdering

I motsetning til de foregående lovkravene om varsling, stiller ikke dette lovkravet et krav om at skoleeier eller skolens ledelse må ha bestemt en fremgangsmåte for selve varslingen. Vi vurderer det likevel som hensiktsmessig at en slik fremgangsmåte er på plass. Det vil i større grad sikre at varslingsplikten ivaretas også ved utskiftning ved skolens ledelse.

Både skolens ledelse og skoleeier opplyser at rektor varsler skoleeier om alvorlige tilfeller. Det er vist til eksempler hvor slik varsling har funnet sted.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.1.7 Rektor skal sikre at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Fylkesmannen undersøker om rektor har bestemt en fremgangsmåte som sikrer at skolen undersøker saken tilstrekkelig og grundig. Vi undersøker også om rektor følger opp at de som jobber på skolen, bruker fremgangsmåten i praksis, med mindre rektor selv undersøker sakene.

Det fremkommer av rutinebeskrivelsen at den voksne som ser hendelsen eller mottar melding undersøker saken snarest og gjennomfører samtaler med eleven(e) det gjelder. Rutinebeskrivelsen inneholder en beskrivelse av hva hensikten med undersøkelsen skal være; den voksne snakker med involverte og vitner for å forstå hva som har skjedd. Det er presisert at eleven skal få uttale seg og dens opplevelse skal bli tatt på alvor.

I egenvurderingen i RefLex har samtlige respondenter svart «ja» på spørsmålet om saken alltid undersøkes når det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Når det gjelder spørsmålet om undersøkelsen alltid får frem fakta om situasjonen, bakgrunnen for elevens opplevelse og hva i elevens omgivelser som påvirker hvordan eleven opplever skolemiljøet har 5 av 6 respondenter svart «nei».

Det er vist til at det i enkelte situasjoner er vanskelig å få all fakta på bordet og skaffe seg full oversikt over saken. Det er også vist til at årsakene til at en elev opplever en situasjon som krenkende er subjektiv. Samtlige respondenter har svart «ja» på spørsmålet om eleven alltid blir hørt.

Under intervju svarer de ansatte at det i undersøkelsesfasen gjennomføres samtaler med elever og andre lærere ved behov. I noen tilfeller er det aktuelt å gjøre observasjoner blant elevene for å danne seg et mer helhetlig bilde av saken. De opplyser at undersøkelsene kommer i gang straks etter en eventuell hendelse. Alle elever blir hørt og samtalene dokumenteres i mal for elevsamtaler.

Fylkesmannens vurdering

Gjennom rutinebeskrivelsen er det etablert en fremgangsmåte for undersøkelser av saker hvor en ansatt ser en hendelse/mottar melding om en sak. I likhet med det som er nevnt under punkt 2.2.1.4 synes det å være en forutsetning at det har skjedd en «hendelse» for at det skal igangsettes undersøkelser. Vi vil her presisere at også mistanke om at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø vil innebære en plikt til å undersøke saken. Slik skolens rutinebeskrivelse er utformet foreligger det en risiko for at slike saker ikke undersøkes.

Vårt inntrykk er at sakene som skolen faktisk undersøker gjøres tilstrekkelig og grundig. Ettersom skolen ikke har sikret en fremgangsmåte for å iverksette undersøkelser i alle tilfeller hvor det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, så anser vi lovkravet som ikke oppfylt.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

I skolens handlingsplan punkt 6.4 fremgår det at den voksne som ser hendelsen eller mottar melding om en hendelse undersøker saken. Mottak av melding peker her tilbake på varslingsplikten i punkt 6.3 som slår fast at det skal varsles i saker hvor det foreligger mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Vi vurderer at skolen har etablert nå har etablert en rutine som sikrer at alle saker som blir varslet undersøkes. Vi viser til vår vurdering i foreløpig tilsynsrapport om at skolen undersøker saker som blir varslet. Ettersom skolen nå har etablert en rutine som sikrer at alle saker som blir varslet undersøkes vurderer vi at lovkravet nå er oppfylt.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.1.8 Rektor skal sikre at saken undersøkes snarest

Fylkesmannen undersøker om fremgangsmåten sikrer at skolen undersøker saken så snart som mulig. Vi undersøker også om rektor følger opp at de som jobber på skolen, bruker fremgangsmåten i praksis, med mindre rektor selv undersøker sakene.

I rutinebeskrivelsen fremkommer det at de ansatte skal sette i gang undersøkelse av saken «snarest». I tilknytning til dette er det beskrevet at den ansatte selv må vurdere om varsling skal skje før eller etter undersøkelsen.

I egenvurderingen i RefLex har samtlige respondenter svart «ja» på spørsmålet om

saken alltid undersøkes snarest.

Under intervju forteller de ansatte, inkludert rektor, at undersøkelser gjøres umiddelbart. Som hovedregel skal også aktivitetsplan presenteres for foreldre innen fem dager.

Fylkesmannens vurdering

Skolen har gjennom sin rutinebeskrivelse en fremgangsmåte for hvor raskt undersøkelser skal gjøres. Vårt inntrykk gjennom intervjurundene er at de ansatte på skolen har en felles forståelse av når undersøkelser skal settes i gang, og vårt inntrykk er de ansatte bruker den fastsatte fremgangsmåten i praksis.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.1.9 Rektor skal sikre at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen

Fylkesmannen undersøker om rektor har bestemt en fremgangsmåte som sikrer at eleven, som tiltakene skal rette seg mot, får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen. Videre undersøker vi om rektor følger opp at de som jobber på skolen, bruker fremgangsmåten i praksis.

I rutinebeskrivelsen fremkommer det at rektor innkaller til et møte innen 1 uke etter at varsling er mottatt. I dette møtet skal elever, lærere og foreldre blir enige om tiltak. Det fremkommer også av rutinebeskrivelsen at eleven skal høres i undersøkelsesfasen, og at eleven i den fasen skal få støtte til å ønske/foreslå tiltak/løsning.

I skolens mal for aktivitetsplan fremkommer det at det skal noteres om det er gjennomført samtaler med eleven, foreldre, lærere og eventuelt andre, samt når dette skjedde.

I egenrevisjonen i RefLex har 4 av 6 respondenter, inkludert rektor, besvart «nei» på spørsmålet om elevene alltid får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen. I tilknytning til spørsmålet har skoleledelsen besvart at de ikke vet om elevene alltid får uttale seg.

Under intervju forteller noen av de ansatte at det hvorvidt eleven får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen har vært praktisert noe ulikt over tid, avhengig av hvem som har vært rektor. Det ble opplyst at det for noen år siden var en rektor som sørget for at eleven fikk være med i arbeidet med aktivitetsplanen, men at det ikke gjøres på nåværende tidspunkt.

Fylkesmannens vurdering

Skolen har i utgangspunktet fastsatt en fremgangsmåte som legger opp til at eleven får uttale seg om saken i undersøkelsesfasen og senere om tiltakene i møte med rektor. Basert på funn i tilsynet virker det ikke som denne fremgangsmåten praktiseres på en tilfredsstillende måte. Flere av de ansatte opplyser at elevene ikke får uttale seg om tiltakene, og at det i tillegg kan variere fra sak til sak og er avhengig av den som skriver aktivitetsplanen. I en av aktivitetsplanene som er oversendt til oss fremkommer det at

eleven er hørt i saken, men ingenting om elevens synspunkter på tiltakene som ble satt inn. På bakgrunn av tilsynsdokumentasjonen vurderer vi at det ikke er etablert en tilstrekkelig fremgangsmåte som sikrer at elevene får uttale seg.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

I mal for aktivitetsplan er det nå tatt inn et eget punkt som skal beskrive elevens kommentar til aktivitetsplanen. I rutinebeskrivelsen punkt 3 bokstav c står det at eleven skal få støtte til å ønske/foreslå tiltak/løsning på saken. Det samme fremgår av punkt 6.3 i handlingsplanen. I handlingsplanens punkt 6.5 andre punkt bokstav a fremgår det at elever, lærere og foreldre blir enige om tiltak (jf. ordensreglement). Fylkesmannen har i høst vært i kontakt med elev og foresatte som opplyser at skolen har forsøkt å høre elev i forbindelse med utarbeidelse av aktivitetsplan. Vi vurderer at rektor nå har bestemt en fremgangsmåte som sikrer at eleven, som tiltakene skal rette seg mot, får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen. Videre vurderer vi at skolen benytter fremgangsmåten. I denne vurderingen er det også vektlagt at det er rektor selv som skriver aktivitetsplanene.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.1.10 Rektor skal sikre at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt

Fylkesmannen undersøker om rektor har bestemt en fremgangsmåte som sikrer at skolen setter inn egnede tiltak i alle saker, og at rektor sikrer at denne fremgangsmåten brukes i praksis.

I skolen rutinebeskrivelse fremkommer det at skolemiljøsaker inndeles i to nivåer. I punkt 4 i nivå 1 fremgår det; «dersom hendelsen tyder på at det foregår systematisk krenking/mobbing, iverksettes nivå 2». I nivå 2 fremkommer det under punkt 2a at rektor innkaller elever, lærere og foreldre til møte hvor tiltak drøftes. Videre av punkt 2c fremkommer det at tiltakene prøves ut for en avtalt periode og rektor inviterer til evalueringsmøte med partene og kartlegger situasjonen.

I egenvurderingen i RefLex har 4 av 6 respondenter svart «ja» på spørsmålet om det alltid settes inn tiltak når en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. De som har svart nei, inkludert skolens ledelse, opplyser at det ikke alltid er så enkelt å oppdage når behovet er der. Skolens ledelse erkjenner at det har vært mangelfull oppfølging fra skolens ledelse på dette punkt.

Under intervju fremkommer det at lærerne føler seg alene i arbeidet med å sette inn tiltak, og at de ikke i stor nok grad har kunnskap om hvilke tiltak som bør settes inn eller hvor en skal hente slik kunnskap. Andre intervjuobjekter opplyser at det er en felles gjennomgang av tiltakene med rektor.

Fylkesmannens vurdering

Opplæringsloven § 9 A-4 fjerde ledd slår fast at når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, så plikter skolen så langt det finnes egnede tiltak å sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Bestemmelsen må sees i sammenheng med oppl. § 9 A-3

som slår fast at skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Regelverket stiller ingen krav om at det må foregå systematisk krenking eller mobbing for at skolens plikt til å iverksette tiltak inntre. Skolens plikt til å sette inn tiltak må ta utgangspunkt i elevens subjektive opplevelse av hvordan eleven opplever sitt skolemiljø. Det innebærer at skolen kan ha en plikt til å sette inn tiltak uten at det foreligger systematisk krenking eller mobbing. Vi vil også bemerke at det ikke er gitt en definisjon på hva som menes med systematisk krenking eller mobbing.

Skolens rutinebeskrivelse synes ikke vært innarbeidet hos alle de ansatte. Enkelte ansatte opplyser at de føler seg alene i arbeidet med tiltakene i saken, men etter fremgangsmåten i rutinebeskrivelsen er det ikke slik sakene skal håndteres.

Vi vurderer at skolens rutinebeskrivelse på dette punkt er i strid med opplæringsloven § 9-A da det ofte kan være tilfeller hvor skolen har en plikt til å sette inn tiltak som etter skolens definisjon havner inn under nivå 1 i rutinebeskrivelsen. Nivå 1 i rutinebeskrivelsen inneholder ingen fremgangsmåte for å sette inn tiltak. På bakgrunn av dette finner vi at skolen ikke har bestemt en fremgangsmåte som sikrer at skolen setter inn egnede tiltak i alle saker.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

I kommunens redegjørelse fremgår det nå at nivå 1 og 2 er fjernet fra rutinebeskrivelsen. Av handlingsplanen punkt 6.5 fremgår det at rutinen nå er slik at rektor, innen 1 uke, innkaller elever, lærere og foreldre til et møte hvor en blir enige om tiltak i en sak. Samme rutinen fremgår av skolens rutinebeskrivelse. Vi vurderer at det synes uklart i hvilke tilfeller det skal innkalles til møte raskt og i hvilke tilfeller det er mulig å drøye et slikt møte med en hel uke. Vi legger til grunn at det i enkelte komplekse skolemiljø saker, og da særlig med flere involverte elever, vil være et behov for tid til undersøkelse av saken før et eventuelt møte hvor tiltak fastsettes.

Når det gjelder tilfeller hvor en som arbeider på skolen er den som krenker vil den skjerpede aktivitetsplikten etter § 9 A-5 gjelde. Av denne følger det at skolen straks skal sette i verk tiltak etter opplæringsloven § 9 A4 tredje ledd og fjerde ledd. Vi kan ikke se at skolen har egne prosedyrer for iverksetting av tiltak i slike saker, og vi legger derfor til grunn at denne fremgangsmåten også gjelder for de sakene. I slike saker vil en fremgangsmåte som tillater opptil en uke ventetid være for lenge, og fremgangsmåten er i strid med den skjerpede aktivitetsplikten.

Fremgangsmåten opplyser at elever, lærere og foreldre skal bli enige om tiltak i aktivitetsplanen. Det foreligger ikke dokumentasjon på hva tiltakene skolen setter inn skal basere seg på eller om lærerne er gitt kompetansehevende tiltak for å være i stand til å sikre at tiltakene som settes inn er tilstrekkelige egnet.

Gjennom vår behandling av enkeltsaker er vi forelagt aktivitetsplan som skolen har utarbeidet. Basert på denne vurderer vi at skolen ikke setter inn tiltak med tilstrekkelig egnethet for å sikre elever retten til et trygt og godt skolemiljø.

Lovkravet vurderes som ikke oppfylt.

2.2.2 Plikten til å varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever jf. opplæringsloven §§ 9 A-4 og 9 A-5

2.2.2.1 Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen, varsler rektor straks ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de straks varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen

Fylkesmannen undersøker om rektor har bestemt en fremgangsmåte som sikrer at de som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeier i slike saker.

Skolens rutinebeskrivelse inneholder ikke informasjon om hvordan de som jobber på skolen skal håndtere varsling ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever.

I egenvurderingen i RefLex har alle utenom en av respondentene svart «ja» på spørsmålet om de er gjort kjent med at de skal varsle rektor ved mistanke om at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever. Skoleledelsen har utdypet at de hadde en gjennomgang av dette 28. januar 2020.

På spørsmål om rektor har gjort de som jobber på skolen kjent med at de skal varsle direkte til skoleeier hvis mistanken gjelder en i skoleledelsen har samtlige, utenom en, av respondentene svart «ja»

På spørsmål om det er bestemt hvordan de som jobber på skolen skal varsle har 6 av 9 respondenter svart «ja». Det bemerkes at skoleledelsen har besvart spørsmålet «nei».

Under intervju forteller skolens ledelse at alle de ansatte gjennom felles gjennomgang er informert om at rektor skal varsles i tilfeller hvor en ansatt krenker en elev. De opplyser videre at det er uklart hvilke rutiner som nedfelt for dette – og de erkjenner at det kan skje litt ad-hoc.

Lærerne opplyser i intervjuer at de er orientert fra skolens ledelse om hvor det skal varsles, men at det ikke er en fast rutine på håndteringen av slikt varsel. De er usikre på om varselet skal skje skriftlig eller muntlig.

Fylkesmannens vurdering

Skolens ledelse har orientert de ansatte om at det skal varsles til skoleledelsen dersom en ansatt på skolen krenker en elev. Det er imidlertid ikke en nedfelt rutine for dette. Fremgangsmåten som er gitt til lærerne er etter vår vurdering ikke tilstrekkelig. En muntlig beskjed til lærerne om hvor det skal varsles er en fremgangsmåte som er for sårbar, og vi vurderer denne som ikke tilstrekkelig. Det er heller ikke klargjort hvordan varslingen skal skje – skriftlig eller muntlig.

På bakgrunn av tilsynsdokumentasjonen kan vi heller ikke se at de ansatte er kjent med at skoleeier skal varsles dersom det er mistanke om at en i skoleledelsen har krenket en elev. Skolen har ikke bestemt en fremgangsmåte for varsling når det er mistanke om eller kjennskap til at en ansatt har krenket en elev.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

Det fremgår av handlingsplanen punkt 6.3 at det skal varsles direkte til skoleeier direkte av den som får mistanke om eller kunnskap om at det er en i skolens ledelse som står bak en krenkelse mot en elev. Det fremgår også at handlingsplanen at rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller.

Av skolens rutinebeskrivelse fremgår det at rektor skal varsles skriftlig, så raskt som mulig, dersom en ansatt krenker en elev eller det er mistanke om at så har skjedd. Videre fremgår det at rektor i alle slike saker skal varsle oppvekstsjefen skriftlig, så raskt som mulig.

Fremgangsmåten skolen her har lagt opp til innebærer at handlingsplanen alene ikke oppfyller lovens krav ettersom handlingsplanen kun instruerer om plikten til å varsle skoleeier dersom en i skolens ledelse står bak krenkelsen. Plikten til å varsle rektor straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en annen ansatt krenker en elev fremgår imidlertid kun av rutinebeskrivelsen. Dette innebærer at verken handlingsplanen eller rutinebeskrivelsen alene dekker lovens krav om varslingsplikten etter § 9 A-5. Rutinebeskrivelsen og handlingsplanen til sammen dekker imidlertid kravene etter § 9 A-5. Vi vurderer imidlertid at skolens fremgangsmåte her er svært uheldig, og er egnet til å skape forvirring om den enkelte ansattes forpliktelser. Vi vurderer at det ikke er sannsynliggjort at de ansatte ved skolen er gjort kjent med skolens nye fremgangsmåte for varsling etter opplæringsloven § 9 A-5 da det ikke er fremlagt dokumentasjon på at de ansatte er informert om dette, eller at dette har vært diskutert blant skolens ansatte.

Lovkravet vurderes som ikke oppfylt.

2.2.2.2 Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen, varsler rektor eller skoleeier straks

Fylkesmannen undersøker om fremgangsmåten for varsling sikrer at alle som jobber på skolen, varsler rektor eller eventuelt skoleeier straks.

I egenvurderingen i RefLex har skoleledelsen besvart «ja» på spørsmålet om alle på skolen er gjort kjent med at de skal varsle rektor eller skoleeier i slike saker. Også de andre ansatte har svart «ja» på dette spørsmålet.

I intervju opplyser de ansatte at de er kjent med at det skal varsles straks i slike saker.

Fylkesmannens vurdering

Som beskrevet i punktet over, 2.2.2.1, har ikke rektor bestemt en fremgangsmåte som sikrer at de som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeier i slike saker. Som en konsekvens av dette vurderer vi det ikke sannsynliggjort at rektor sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor eller skoleeier straks i slike saker. Dette fordi det ikke er etablert en fremgangsmåte for å gjøre dette, og vi vurderer systemet med muntlige orienteringer i møter som for sårbart til å sikre varslingsplikten over tid.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

Skolen har nå etablert en fremgangsmåte for varsling i slike saker. Når det gjelder selve fremgangsmåten viser vi til det som er sagt under punkt 2.2.2.1 over. I rutinebeskrivelsen fremgår det at rektor skal varsles skriftlig, «så raskt som mulig». Fremgangsmåten oppfylder i utgangspunktet lovens krav. Det er imidlertid ikke fremlagt dokumentasjon på at de ansatte er informert om den nye fremgangsmåten, eller at dette har vært diskutert blant skolens ansatte. Vi finner det derfor ikke sannsynliggjort at rektor sikrer at fremgangsmåten brukes.

Lovkravet vurderes som ikke oppfylt.

2.2.2.3 Rektor skal varsle skoleeieren straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever

Fylkesmannen undersøker om rektor varsler skoleeieren straks i tilfeller hvor det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever.

I egenvurderingen i RefLex har skoleledelsen svart «ja» på spørsmålet om rektor varsler skoleeier straks ved mistanke om at en som jobber på skolen krenker en eller flere elever. Det samme opplyste skoleledelsen i intervju.

Fylkesmannens vurdering

Berlevåg skole har ikke utarbeidet skriftlige rutiner eller prosedyrer som gjelder den skjerpede aktivitetsplikten. Skolens ledelse opplyser at skoleeier varsles i slike saker. I tilsynsdokumentasjonen har vi fått tilsendt dokumentasjon for skolens arbeid med tre ulike skolemiljøsaker. Disse dokumenterer ikke at skoleeier ble varslet. Skolens mal for aktivitetsplan og mal for samtale med elev inneholder ikke sjekkpunkt for varsel av skoleeier i saker som gjelder der en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever. Basert på dette vurderer vi at lovkravet ikke kan anses som oppfylt.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

Av skolens rutinebeskrivelse fremgår det at rektor i alle slike saker skal varsle oppvekstsjef så raskt som mulig. Av handlingsplanen fremgår ikke denne varslingsplikten. Der fremgår det under punkt 6.3 at rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller. Vi vurderer likevel at skolen har etablert en fremgangsmåte for dette, og vi finner det sannsynliggjort at rektor benytter seg av denne.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.2.4 Rektor skal sikre at skolen undersøker saken straks ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever

Fylkesmannen undersøker om rektor har bestemt en fremgangsmåte som sikrer at skolen undersøker alle saker straks, og at det blir gjort tilstrekkelig grundig. Videre undersøker vi om rektor følger opp at de som jobber på skolen undersøker sakene i

samsvar med den bestemte fremgangsmåten, med mindre rektor selv undersøker sakene.

Som nevnt under punkt 2.2.2.1 vurderer vi at skolen ikke har utarbeidet skriftlige rutiner eller prosedyrer for håndtering av tilfeller hvor det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever. Rutinebeskrivelsen inneholder ingen beskrivelse av hvordan undersøkelser i slike saker skal håndteres.

I egenvurderingen i RefLex har skoleledelsen opplyst at saker hvor det er mistanke om at en som jobber på skolen har krenket elever alltid undersøkes. Det samme har en av de andre ansatte besvart. De øvrige har ikke besvart spørsmålet.

På spørsmål om undersøkelsen alltid får frem fakta om situasjonen har skoleledelsen besvart «nei». Dette er begrunnet med at alle parter har sin subjektive mening og det derfor er vanskelig å skille mellom fakta og subjektivitet.

På spørsmålet om slike undersøkelser dokumenteres har skoleledelsen besvart «ja». De har vist til at det dokumenteres som personalsak.

Under intervju har de ansatte besvart at slike saker alltid undersøkes. De har imidlertid erfart at det kan ha tatt noe tid før undersøkelse ble gjort. Det fortelles også om ulike praksis blant rektorene som har hatt ansvaret de siste årene.

Fylkesmannens vurdering

Basert på tilsynsdokumentasjon vurderer vi at rektor ikke har sikret en fremgangsmåte som sikrer at skolen straks undersøker saker der det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever.

En faktor som skiller undersøkelsesplikten for den skjerpede aktivitetsplikten i opplæringsloven § 9 A-5 fra den «alminnelige» undersøkelsesplikten i opplæringsloven § 9 A-4, er at undersøkelsene skal iverksettes straks. Dette betyr at selv om vi skulle legge til grunn at skolens rutinebeskrivelse også gjaldt for disse sakene, så ville ikke lovkravet kunne anses for å være oppfylt.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

I kommunens redegjørelse er det i besvarelsen som gjeldet dette kontrollspørsmålet vist til kommunens redegjørelse som gjelder punkt 2.2.2.1. Punkt 2.2.2.1 gjelder skolens varslingsrutiner etter § 9 A-5 dersom en som jobber på skolen har krenket en elev. Vi vil presisere at opplæringsloven § 9 A-5 i siste punktum inneholder et skjerpet krav til å undersøke og iverksette tiltak i saker hvor det er mistanke om eller kjennskap til at en ansatt på skolen krenker en elev. Skolens rutinebeskrivelse og handlingsplan inneholder ikke egne fremgangsmåter for slike saker. Vi legger derfor til grunn at den vanlige fremgangsmåten for undersøkelse av saker er ment å gjelde også for disse tilfellene. Det innebærer at den voksne som ser hendelsen/mottar melding om denne snarest undersøker saken og gjennomfører samtaler med elevene det gjelder. Ettersom varsling i slike saker også skal varsles direkte til rektor vil det kunne innebære at rektor er den voksne som mottar meldingen og altså den som skal undersøke saken. Vi vurderer det fremstår noe uklart om det er slik fremgangsmåten er ment å tolkes, men vi vurderer at

den oppfyller lovens krav.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.3 Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak jf. opplæringsloven § 9 A-4

2.2.3.1 Skolen skal lage en skriftlig plan i tråd med kravene i oppl. § 9 A-4 sjette ledd når skolen setter inn tiltak i en sak

Fylkesmannen undersøker om skolen lager en skriftlig plan i tråd med kravene i oppl. § 9 A-4 sjette ledd når skolen setter inn tiltak i en sak.

Av skolens rutinebeskrivelse fremgår det, som tidligere nevnt, at skolen deler inn krenkende hendelser i to nivå. I det første nivået skal den ansatte gripe inn, undersøke og varsle saken. Dersom hendelsen tyder på at det foregår systematisk krenking/mobbing skal nivå 2 iverksettes. Det er først i nivå 2 det fremkommer en rutine for å utarbeide tiltaksplan. Det er da rektor som skal innkalle til møte. Elever, lærere og foreldre blir enige om tiltak.

Skolen har en egen mal for aktivitetsplan. Malen oppfyller lovens minstekrav når det gjelder innholdet. Den nevner hvilken utfordring som skal løses, hvilket tiltak som skal settes inn, varigheten på tiltaket, hvem som er den ansvarlig og dato for evalueringen av tiltakene.

I egenvurderingen i RefLex har skoleledelsen besvart «ja» på spørsmålet om skolen lager en skriftlig aktivitetsplan. Av de andre ansatte har 4 av 5 svart «ja» på spørsmålet. Den som har svart «nei» har begrunnet dette med at vedkommende ikke tror det blir gjort på Berlevåg skole. I tillegg er det tre personer som har svart nei på om egenvurderingen skal inkludere deltemaet «plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak», og de har dermed ikke fått spørsmålet.

Under intervju fremkommer det at lærere har deltatt i arbeidet med å lage aktivitetsplaner. De ansatte opplyser at skolen har en mal for aktivitetsplan.

Fylkesmannens vurdering

Det er problematisk at skolen deler krenkende hendelser inn i to nivå. Det kan medføre risiko for at skolen ikke utarbeider en tiltaksplan også i saker hvor de etter opplæringsloven § 9 A-4 sjette ledd hadde en plikt til å lage en tiltaksplan.

En person har i RefLex svart at vedkommende ikke tror det blir gjort på skolen. Når i tillegg tre personer i tillegg har valgt bort temaet «plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak, så kan det etter vårt syn tyde på at kunnskapen om plikten til å lage skriftlig tiltaksplan er for dårlig.

I forbindelse med tilsynet har vi fått tilsendt saker hvor vi ser at skolen har brukt malen for aktivitetsplan. Den ser ut til å virke etter sin hensikt. Basert på rutineene i rutinebeskrivelsen fremstår det som noe uklart hvem som har ansvaret for å skrive tiltaksplanen. Av malen fremgår det at rektor skal signere tiltaksplanen. Av

rutinebeskrivelsen skal elever, lærere og foreldre bli enige om tiltak. Rutinebeskrivelsen angir ikke hvem som skal skrive planen. I intervju opplyser en lærer at vedkommende har laget en skriftlig tiltaksplan.

Vi vurderer at rutinebeskrivelsen gir rom for at det foreligger tilfeller hvor skolen ikke utarbeider en skriftlig tiltaksplan i tilfeller de var pålagt å gjøre dette. Den eksisterende rutinebeskrivelsen fremstår i tillegg som uklar når det gjelder hvem som skal skrive tiltaksplanen. På denne bakgrunn kan vi ikke anse lovkravet som oppfylt.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

I kommunens redegjørelse fremgår det at nivåinndelingen av skolemiljøsaker er fjernet. Av handlingsplanen punkt 6.5 fremgår det at rektor avgjør om det skal lages en skriftlig tiltaksplan når det er avdekket at en elev er utrygg på skolen. Handlingsplanen slår fast at tiltakene skal prøves ut for en avtalt perioden og at rektor etter dette skal invitere til evalueringsmøte med partene og kartlegge situasjonen på ny.

Opplæringsloven § 9 A-4 sjette ledd stiller krav til innholdet i en skriftlig plan. Den skal inneholde:

- a. hvilket problem tiltakene skal løse
- b. hvilke tiltak skolen har planlagt
- c. når tiltakene skal gjennomføres
- d. hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene
- e. når tiltakene skal evalueres

Skolen rutiner gir føringer for at handlingsplanen skal inneholde hvilke tiltak skolen skal gjennomføre og når tiltakene skal gjennomføres. Videre skal rektor innkalle til evalueringsmøte etter at tiltakene har vært prøvd ut, men det fremgår ikke om det skal opplyses om evalueringsdato i tiltaksplanen. De øvrige innholdsmessige kravene i § 9 A-4 sjette ledd gis det ikke føringer for at skal være i aktivitetsplanen gjennom skoles rutinebeskrivelse og handlingsplan.

Skolens mal for aktivitetsplan oppfylder alle kravene i opplæringsloven § 9 A-4 sjette ledd. Vi har mottatt aktivitetsplan fra skolen i forbindelse med klagesaksbehandling høsten 2020. I denne aktivitetsplanen er det ikke fylt ut hvem som skal være ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene og heller ikke hvor lenge tiltakene skal vare. På denne bakgrunn vurderer vi at skolen ikke lager en skriftlig plan i tråd med kravene i opplæringsloven § 9 A-4 sjette ledd.

Lovkravet vurderes ikke som oppfylt.

2.2.3.2 Elevene og foreldrene som saken gjelder, skal få aktivitetsplanen fra skolen hvis de ber om den

Fylkesmannen undersøker om eleven saken gjelder, og eventuelt foresatte, får aktivitetsplanen fra skolen hvis de ber om den.

Skolens rutinebeskrivelse og mal for aktivitetsplan inneholder ikke informasjon om at eleven eller foresatte skal få en kopi av aktivitetsplanen dersom de ber om det. Det fremkommer heller ikke at eleven eller foreldre skal signere på aktivitetsplanen.

I egenvurderingen i RefLex har skoleledelsen svart «ja» på spørsmålet om eleven eller foresatte får aktivitetsplanen fra skolen dersom de ber om det. På det samme spørsmålet har samtlige av de andre respondentene besvart «ja». En av respondentene har utdypet at hen håper elev og foreldre får planen dersom en plan foreligger. Også her er det respondenter som ikke har besvart deltemaet.

Under intervju fremkommer det at det lages et utkast til aktivitetsplan. I møte med elev og foreldre gjennomgås aktivitetsplanen. De intervjuede oppgir at eleven og foreldre får aktivitetsplanen hvis de ber om den.

Fylkesmannens vurdering

Selv om skolens rutinebeskrivelse og mal for aktivitetsplan ikke inneholder informasjon om at eleven og foreldrene skal få aktivitetsplanen dersom de ber om den, anser vi det som sannsynliggjort at de får denne dersom de ber om det. Vi viser til at nesten alle involverte i tilsynet bekreftet dette, det eksisterer rutiner for at aktivitetsplanen gjennomgås med eleven og foresatte, samt at de også skal signere på planen.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.3.3 Rektor skal følge opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen

Fylkesmannen undersøker om rektor følger opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen.

I skolens rutinebeskrivelse fremkommer det under punkt 2c i nivå 2 at tiltakene som er satt inn skal prøves ut for en avtalt periode. Deretter skal rektor invitere til evalueringsmøte med partene og kartlegge situasjonen. Under punkt 3 d fremkommer det at rektor innkaller til jevnlig oppfølgingsmøter med partene så lenge tiltaksplanen er gjort gyldig ellers så lenge det er ansatte som nødvendig å følge med på situasjonen. I skolens aktivitetsplan skal det angis hvem som er ansvarlige for tiltakene og i hvilken periode de skal gjennomføres.

I egenvurderingen i RefLex har 4 av 6 respondenter svart at skolen ikke alltid gjennomfører tiltakene i aktivitetsplanen slik de er beskrevet. En av respondentene har forklart at vedkommende ikke kan tenke seg til at skolen gjør det. Skolens ledelse har utdypet at det alltid er vanskelig å få til møter som passer alle parter i forhold til tidsplanen i aktivitetsplanen. En av respondentene som har besvart «ja» har utdypet dette med at de forsøker å gjennomføre så langt det lar seg gjøre, men at tiden for gjennomføringen av tiltak må endres dersom eleven eksempelvis er syk.

Under intervju fremkommer det at det tidligere ikke var noen som sjekket ut om tiltakene ble gjennomført som planlagt, men at det fungerer bedre nå etter at de nye rektorene kom på plass. De forteller likevel at de forsøker å gjennomføre tiltakene, men at det er vanskelig å ha kontroll over tiltak som de selv ikke har ansvar for. Videre beskriver de at det mangler tydelig evaluering av tiltakene.

Fylkesmannens vurdering

Skolen har i utgangspunktet fastsatt en rutinebeskrivelse som legger opp til at rektor innkaller til møte etter at tiltakene har vært prøvd ut en periode. Det er ikke eksplisitt beskrevet at rektor i dette møtet skal sjekke ut om tiltakene har vært gjennomført, men vi vurderer at dette åpenbart må være et av formålene med et slikt møte. Likevel vurderer 4 av 6 respondenter at skolen ikke alltid gjennomfører tiltakene i aktivitetsplanen slik de er beskrevet. De ansatte gir i intervju uttrykk for at de ikke har oversikt over om alle tiltakene gjennomføres. Når også skoleledelsen har besvart tiltakene ikke alltid gjennomføres slik som planlagt anser vi at lovkravet ikke kan være oppfylt. På bakgrunn av tilsynsdokumentasjonen vurderer vi at skolen ikke gjennomfører rutinene slik de er beskrevet i rutinebeskrivelsen.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt. I kommunens redegjørelse står det at rektor nå er ansvarlig for at skolen gjennomfører vedtatte tiltak. Med dette forstår vi at rektor er ansvarlig for å følge opp at de vedtatte tiltakene faktisk har blitt gjennomført. Av tiltaksplanen punkt 6.5 c fremgår det at rektor kaller inn til evalueringssmøte for å kartlegge situasjonen etter at tiltakene har vært prøvd ut for en avtalt periode. Videre fremgår det at det da også skal vurderes om nye tiltak skal settes inn eller om saken skal avsluttes. Dersom nye tiltak settes inn så er rektor ansvarlig for å innkalle til jevnlig oppfølgingsmøter.

Etter vårt syn vil denne rutinen som skolen har utarbeidet sørge for at rektor har en tett oppfølging av skolens gjennomføring av tiltakene. Vi vurderer at metoden er egnet til å sikre at tiltakene gjennomføres i tråd med aktivitetsplanen. Høsten 2020 har vi mottatt eksempel fra skolen på at evalueringsskjemaet har vært brukt og at rektor har fulgt opp at tiltakene har vært gjennomført. Vi finner det derfor sannsynliggjort at rektor følger opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.3.4 Rektor skal sikre at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker

Fylkesmannen undersøker om rektor har bestemt en fremgangsmåte som sikrer at skolen alltid innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker. Vi undersøker også om rektor følger opp at de som jobber på skolen bruker fremgangsmåten i praksis.

Som vist til under punkt 2.2.3.3 over, inviterer rektor ved skolen inn til et evalueringssmøte hvor situasjonen skal kartlegges. Av rutinebeskrivelsen punkt 3a og b under nivå 2 fremkommer det at elevens opplevelse av situasjonen skal vektlegges. Dersom eleven opplever at vedkommende har det bra og ikke ønsker flere tiltak, så avsluttes saken. Dersom eleven fortsatt opplever situasjonen som vanskelig så forlenges tiltakene eller det utarbeides ny tiltaksplan.

I egenvurderingen i Reflex har 3 av 6 respondenter svart «ja» på spørsmålet om skolen alltid spør elevene om hvordan tiltakene har virket og hvilke endringer eleven eventuelt ønsker. Rektor har presisert at dette gjelder i de tilfellene tiltakene gjennomføres. Av de som har svart «nei» er det utdypet at det gjøres av og til, og at de burde gjøre det, men

at det likevel ikke blir gjort. På spørsmål om det alltid innhentes nødvendig informasjon om hvordan tiltakene har virket har 4 av 6 respondenter svart «ja». Av de to som har svart «nei» er det utdypet at vedkommende ikke tror de gjør det.

Fylkesmannens vurdering

Skolen har en mal for aktivitetsplan hvor det skal angis tidspunkt for evaluering. Dette henger sammen med rutinebeskrivelsen hvor det slås fast at rektor skal innkalle til møte hvor tiltakene skal evalueres. Det fremkommer av rutinebeskrivelsen at eventuelle tilpasninger skal baseres på elevens opplevelse av tiltakenes virkning. Likevel er det lærere som oppgir at de ikke tror at skolen gjennomfører en evaluering for virkningene av tiltakene innhentes og det legges vekt på hvordan eleven har opplevd virkningen. I tilsynsdokumentasjonen er det fremlagt en aktivitetsplan av nyere dato hvor det i sammenheng med en aktivitetsplan utarbeidet i 2020 er gjennomført samtaler med eleven om elevens situasjon. Av samtalereferatet fremgår det ikke at det har vært en gjennomgang av tiltakenes virkning. Vi kan ikke se at eleven har vært spurt om hvordan tiltakene har virket og/eller hvilke endringer eleven ønsker. Når flere av lærerne oppgir at de er i tvil om dette gjøres, så anser vi at kompetansen blant de ansatte på dette punktet er utilstrekkelig. Vi anser ikke at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

I kommunens redegjørelse opplyser de at det nå er lagt til et eget felt i mal for evaluering av aktivitetsplan hvor det skal fylles ut «kommentarer til tiltakene i aktivitetsplan fra elev» og «ønsker fra elev om endringer i aktivitetsplanen». I evalueringssamarbeidet skolen har gjort i en enkeltsak høsten 2020 har de ikke benyttet seg av det nye skjemaet. Vi er likevel kjent med at skolen inviterte elev og foresatte inn til evalueringssamtalen. Til tross for at det nye skjemaet ikke ble benyttet så inneholder evalueringsskjemaet spor av at eleven har gitt uttrykk for hvordan tiltakene har virket. Skolen har utarbeidet en fremgangsmåte som er egnet til å sikre at det innhentes informasjon om tiltakenes virkning og hvilke endringer eleven ønsker. Vi vurderer også at skolen bruker fremgangsmåten i praksis.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.3.5 Rektor skal sørge for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn

Fylkesmannen undersøker om rektor sørger for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan de har virket.

Som nevnt i punkt 2.2.3.3 og 2.2.3.4 har skolen etablerte rutiner for dette arbeidet i sin rutinebeskrivelse.

I egenvurderingen i RefLex har 4 av 6 respondenter svart «ja» på spørsmålet om tiltakene alltid tilpasses. En av de som har svart «nei» har utdypet at vedkommende ikke vet om det gjøres, men at det iallfall burde gjøres.

Fylkesmannens vurdering

Gjennom tilsynsdokumentasjonen foreligger det en aktivitetsplan fra 2020. I forbindelse med skolens arbeid med den saken er det gjennomført samtaler med eleven via kontaktlærer. Vi vurderer at skolen har innhentet elevens syn på hvordan eleven opplever saken og virkningen av tiltakene. Det foreligger imidlertid ingen vurdering av hvorvidt tiltakene burde vært endret eller opphevet. Når to av respondentene også har svart «nei» på spørsmålet om skolen tilpasser tiltakene tyder dette på at det foreligger dårlig kompetanse om dette arbeidet. Etter dette kan vi ikke anse lovkravet som oppfylt.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

Som nevnt under punkt 2.2.3.4 har skolen nå en rutine som innebærer at det er rektor som innkaller til evalueringsmøter og gjennomfører disse sammen med elev, foresatte og lærere. Kommunen opplyser i sin redegjørelse at evalueringsskjemaet inneholder et eget punkt for forslag til endringer eller tilpasninger av tiltak. I skjemaet skal det også fylles ut hvordan eleven opplever skolemiljøet på tidspunktet for evaluering. I tillegg skal det, som nevnt i punkt 2.2.3.4 fylles ut hvordan eleven har opplevd virkningene av tiltakene.

Vi vurderer at skolen har utarbeidet en rutine som sørger for tiltakene tilpasses basert på informasjon om de har virket.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.2.3.6 Skolen skal informere elever og foreldre som mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, om at de kan melde saken til fylkesmannen

Fylkesmannen undersøker om de som arbeider på skolen informerer elever og foreldre som mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, om at de kan melde saken sin til Fylkesmannen.

I egenvurderingen i RefLex har samtlige av respondentene svart «ja» på spørsmålet om de informerer elever og foreldre om at de kan melde saken sin til Fylkesmannen dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten. Det er utdypet at foreldre informeres, men at det er usikkert om elevene også blir informert.

Skolens mal for aktivitetsplan inneholder ikke informasjon om retten til å melde saken til Fylkesmannen dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten.

I intervju opplyser skolens ledelse at de informerer om dette på stormøter og foreldremøter hver høst. I tillegg informeres det om dette til involverte foreldre når ny skolemiljøsak opprettes. De opplyser også at det sendes en kort utgave av skolemiljøregelverket hjem. Vi bemerker at også lærerne opplyser at foreldre orienteres om dette i møte på høsten, i tillegg til i hver enkelt skolemiljøsak.

Fylkesmannens vurdering

På tross av at skolen ikke har nedfelte rutiner for å informere om retten til å melde saken til Fylkesmannen, er vår oppfatning at skolen informerer elever og foreldre om at de kan melde saken til Fylkesmannen.

Lovkravet vurderes som oppfylt.

2.3 Våre konklusjoner

Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø:

1. Alle som jobber på skolen, har kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø.
2. Rektor sikrer ikke at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare.
3. Rektor sørger ikke for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig.
4. Rektor sikrer ikke at alle som jobber på skolen varsler rektor ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.
5. Rektor sikrer ikke at alle som jobber på skolen varsler rektor så raskt som saken tilsier.
6. Rektor varsler skoleeier i alvorlige tilfeller, inkludert tilfeller der skolen ikke har har klart å løse en sak.
7. Rektor sikrer at skolen undersøker saken når rektor mottar varsel fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier ifra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt.
8. Rektor sikrer at saken undersøkes snarest.
9. Rektor sikrer at eleven får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen.
10. Rektor sikrer ikke at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt.

Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever:

11. Rektor sikrer ikke at alle som jobber på skolen, varsler rektor straks ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeier dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen.
12. Rektor sikrer ikke at alle som jobber på skolen varsler rektor eller skoleeier straks.
13. Rektor varsler skoleeier straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever.
14. Rektor sikrer at skolen undersøker saken straks ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever

Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak:

15. Skolen lager ikke en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak.
16. Elevene og foreldrene saken gjelder, får aktivitetsplanen fra skolen når de ber om det.
17. Rektor følger opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen.
18. Rektor sikrer at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker.
19. Rektor sørger for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn.

20. Skolen informerer elever og foreldre som mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, om at de kan melde saken sin til Fylkesmannen.

3. Skoleeier skal ha et forsvarlig system for å vurdere og følge opp at skolen oppfyller aktivitetsplikten

3.1 Rettslige krav

Som skoleeier skal Berlevåg kommune ha et forsvarlig system for å vurdere om skolene oppfyller kravene i regelverket og for å følge opp resultatene fra disse vurderingene, jf. oppl. § 13-10 andre ledd.

Kravet til et forsvarlig system innebærer at skoleeier må innhente informasjon om hvordan skolene ivaretar aktivitetsplikten.

Informasjonen dere innhenter må være relevant og tilstrekkelig til å kunne gi et riktig bilde av hva som er skolens praksis. For å få et riktig bilde er det som regel nødvendig at dere baserer dere på informasjon fra flere kilder. Dere skal alltid innhente informasjon om elevenes synspunkter, jf. barnekonvensjonen artikkel 12.

For at systemet skal være forsvarlig, må dere innhente og vurdere informasjon om skolens praksis jevnlig. Samtidig må systemet være fleksibelt, slik at dere har anledning til å innhente og vurdere informasjon når risikoen tilsier det. Hva som er ofte nok og hvor inngående dere må undersøke skolens praksis, vil variere ut fra deres kjennskap til skolene. Sannsynligheten for brudd på regelverket og hvor alvorlige konsekvenser det kan ha for elevene, har også betydning for hvor ofte og inngående dere må undersøke skolens praksis. Hvis brudd på regelverket kan foregå over lang tid uten å bli avdekket, er ikke systemet forsvarlig.

Dere må bruke informasjonen dere har innhentet om skolens praksis til å vurdere om skolene oppfyller kravene i regelverket. For å kunne vurdere dette må dere ha en overordnet kjennskap til hvilke krav som følger av regelverket og hva som skal til for å oppfylle dem.

Hvis dere har avdekket at skolens praksis ikke er i samsvar med regelverket, må dere sørge for at skolene endrer praksis. For at systemet skal være forsvarlig, må dere være kjent med hva som er passende rettetiltak og være i stand til å gjennomføre disse tiltakene. Samtidig må systemet være fleksibelt, slik at dere kan tilpasse hvordan dere følger opp skolene ut fra risikovurderinger. Hva som skal til for at arbeidet med rettetiltak skal være forsvarlig, vil variere ut fra deres kjennskap til skolene. Hvis brudd på regelverket kan foregå over lang tid uten å bli rettet, er ikke systemet forsvarlig.

På www.reflex.udir.no finner dere mer informasjon om kravene til et forsvarlig system.

3.2 Våre undersøkelser og vurderinger

3.2.1 Skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø

3.2.1.1 Skoleeieren skal skaffe seg informasjon om hvordan skolene oppfyller aktivitetsplikten

Fylkesmannen undersøker om skolen skaffer seg relevant og tilstrekkelig informasjon om:

- a) hvordan skolene oppfyller plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø
- b) hvordan skolene oppfyller plikten til straks å varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever
- c) hvordan skolene oppfyller plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak
- d) hvordan elevene opplever at skolen ivaretar aktivitetsplikten.

Det er ikke fremlagt dokumentasjon på etablerte rutiner eller beskrivelser på hvordan skoleeier skaffer seg informasjon om hvordan skolene oppfyller aktivitetsplikten.

I egenvurderingen i RefLex har skoleeier svart «ja» på alle spørsmål som gjelder punktene a til d over. Det er ikke gitt redegjørelse eller annen begrunnelse på hvordan dette gjøres. Også skolens ledelse har besvart de samme spørsmålene med «ja» i egenvurderingen. Til spørsmålet om det innhentes informasjon om hvordan skolene ivaretar plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak har skolen vist til at systemet 1310.no brukes. Når det gjelder spørsmålet om det innhentes informasjon om hvordan elevene opplever at skolene ivaretar aktivitetsplikten vises det til at dette gjøres gjennom elevundersøkelsen og samtaler med elevene.

I intervju har skolens ledelse forklart at systemet 1310 brukes. I tillegg har de muntlig dialog med skoleeier ved at rådmann ringer. De opplyser også at det er etablerte rutiner for hvordan skoleeier skaffer seg informasjon om hvordan skolen oppfyller aktivitetsplikten, men at disse ikke er innarbeidet grunnet ustabil i personale på skoleledelse og skoleiernivå.

I intervju opplyser skoleeier at det innhentes informasjon om hvordan skolene oppfyller aktivitetsplikten gjennom møter med rektor. Skolemiljø er ikke et fast punkt på disse møtene. Videre skaffes det informasjon gjennom den årlige kvalitetsmeldingen og elevundersøkelsen, i tillegg til samtaler med elevrådet.

Fylkesmannens vurdering

Skoleeier har ikke bidratt til å sørge for at skolen har plan for arbeidet med godt psykososialt skolemiljø. I løpet av samtalen har ikke skoleeier vist til malene skolen har for aktivitetsplan og skolens rutinebeskrivelse, og det er usikkert om skoleeier kjenner til skolens rutiner på dette punkt. Skoleeiers manglende oppfølging knyttet til utarbeidelse av plan for håndtering av skolemiljø saker har bidratt til at skolen bryter loven på flere områder ved håndtering av skolemiljø saker.

Vi kan heller ikke se at det foreligger en plan eller beskrivelse for hvordan skoleeier gjennom et skoleår har tenkt å skaffe seg informasjon om hvordan skolene oppfyller aktivitetsplanen. Vi er ikke forelagt et årshjul hvor dette arbeidet inngår. Det foreligger heller ingen plan for gjennomføring av møter mellom skolens ledelse og skoleeier, selv

om det oppgis at slike møter gjennomføres. Til tross for at det oppgis at slike møter gjennomføres, så er det ikke fremlagt dokumentasjon for hva som skal være eller har vært tema på disse møtene.

Det er videre oppgitt at kommunen bruker 1310.no som et verktøy i arbeidet med skoleeiers forsvarlige system. Det er ikke dokumentert eller redegjort for hvordan kommunen bruker systemet eller hvilken informasjon skoleeier fremskaffer fra skolen gjennom systemet. Vi vurderer at 1310.no kan bidra til at skoleeier får en oversikt over hvordan skolen jobber med aktivitetsplikten, men systemet alene vurderes ikke å være tilstrekkelig til å sørge for at skoleeier skaffer seg all informasjon som er nødvendig.

Vi kan etter dette ikke se at tilsynsdokumentasjonen viser at skoleeier har et system som setter de i stand til å skaffe seg tilstrekkelig og relevant informasjon om hvordan skolen oppfyller aktivitetsplikten og hvordan elevene opplever at skolen ivaretar aktivitetsplikten. Metodene som skolen bruker i dag er ikke i stand til å avdekke mangler ved skolens praksis.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

Skoleeier opplyser i redegjørelsen at de har satt inn følgende tiltak for å sikre at de skaffer seg informasjon om hvordan skolene oppfyller aktivitetsplikten:

- skolemiljø og aktivitetsplikten blir faste punkter på de månedlige møtene mellom oppvekstsjef og rektor. Rektor gir en oversikt over 9A-saker siste måned
- Møtene settes inn i årshjulet i handlingsplanen
- oppvekstsjef bruker elevundersøkelsen, møte med elevråd (halvårlig) og 1310.no som «indikatorer» for å skaffe informasjon
- oppvekstsjef skal til enhver tid bli informert om eventuelle endringer i trygt og godt skolemiljø, rutinebeskrivelse, aktivitetsplan og evaluering av aktivitetsplan

Skoleeier har satt inn flere tiltak som i utgangspunktet vil være egnet til å skaffe seg informasjon om hvordan skolen oppfyller aktivitetsplikten. I handlingsplanen side 13 er det tatt inn at det skal føres lokalt tilsyn i skolens arbeid og utøvelse med skolemiljø. Det er imidlertid ikke fremlagt dokumentasjon på at månedlige møter har vært gjennomført hvor dette har vært et tema. Vi finner det derfor ikke sannsynliggjort at skoleeier per dags dato skaffer seg informasjon om hvordan skolen oppfyller aktivitetsplikten. Vi har ved vurderingen vektlagt at det heller ikke tidligere i tilsynet er fremlagt dokumentasjon på at det finner sted møter mellom rektor og skoleeier.

Lovkravet vurderes som ikke oppfylt.

3.2.1.2 Skoleeieren skal bruke denne informasjonen til å vurdere om skolene sitt arbeid er i samsvar med regelverket og sørge for at skolene endrer praksis dersom det er nødvendig

Fylkesmannen undersøker om skoleeieren bruker informasjonen om hvordan skolene arbeider til å vurdere om aktivitetsplikten er oppfylt. Dette innebærer at skoleeier må ha riktig forståelse av kravene. Videre undersøker vi om skoleeieren sørger for at skolene endrer praksis hvis aktivitetsplikten ikke er oppfylt.

I egenvurderingen i RefLex har skoleeier svart «ja» på spørsmålene om informasjonen som innhentes brukes til å vurdere om skolen oppfyller aktivitetsplikten og om de sørger for at skolen endrer praksis hvis det vurderes at aktivitetsplikten ikke blir oppfylt. På det siste spørsmålet har skolens ledelse svart «nei», og det er ikke gitt en redegjørelse for hvorfor det vurderes slik.

Skoleeier har i intervju forklart at han kjenner til delpliktene i aktivitetsplikten og at det gjennomføres jevnlig møter med skolens ledelse. På spørsmål fra Fylkesmannen forteller han at det ikke foreligger dokumentasjon på møter mellom skoleeier og skolens ledelse. Skoleeier sier de hadde god kontroll på skolens regeletterlevelse tidligere, og at de vil forsøke å følge opp dette i det videre arbeidet. Skoleeier erkjenner at det foreligger flere alvorlige skolemiljøtilfeller knyttet til enkeltelever.

Fylkesmannens vurdering

Skoleeier har forklart at han kjenner til delpliktene i aktivitetsplikten. Videre har han forklart at han kjenner til at det foreligger flere alvorlige skolemiljø saker knyttet til enkeltelever.

Fylkesmannen vurderer at det foreligger en usikkerhet om skoleeier er godt kjent med regelverket. Vi viser her til at det ikke foreligger en handlingsplan for skolens arbeid med skolemiljø. Det foreligger en rutinebeskrivelse, men slik tilsynet har avdekket er denne mangelfull på flere områder. Vi er ikke kjent med at det foreligger en plan for skolens forebyggende arbeid knyttet til skolemiljø. Vi vurderer at skoleeier ikke innhenter tilstrekkelig informasjon om skolen sitt arbeid med aktivitetsplikten, og vi finner heller ikke at de har et system for å vurdere om skolens praksis er i samsvar med regelverket. På denne bakgrunn finner vi heller ikke at skoleeier sørger for at skolen endrer praksis dersom det er nødvendig.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

Skoleeier opplyser i redegjørelsen at følgende tiltak er satt inn:

- relevant planverk oppdateres snarest (også ordlyden i miljøknappen)
- oppvekstsjef og rektor kvalitetssikrer at alle ansatte ved skolen blir med (prosess) og får tilgang til de nye planene
- alle relevante dokumenter ift. skolemiljø, skal gjennomgås ifm planleggingsdagene vår og høst. Rektor skal sørge for at samtlig ansatte på skolen får denne informasjonen. Må også informere om Plan for skolemiljø og rutinebeskrivelser til vikarer, og som en del av oppstartsamtaler med nyansatte

Som nevnt tidligere i rapporten har skolen tidligere hatt en handlingsplan for trygt og godt skolemiljø. Da vi besøkte kommunen i februar var denne imidlertid ikke gjeldende. Ingen av skolens ansatte nevnte denne planen heller. I august 2020 ble handlingsplanen satt i verk igjen, med revideringer. Et av tiltakene skoleeier har satt inn er at oppvekstsjefen og rektor skal kvalitetssikre at alle ansatte ved skolen blir kjent med de nye planene. Det er også tidligere i redegjørelsen opplyst at dette skal gjøres blant annet i forbindelse med planleggingsdagene høsten 2020. Det er imidlertid ikke fremlagt dokumentasjon på at det har vært gjort. Basert på tiltakene som er satt inn vurderer vi

at skoleeier på nåværende tidspunkt har avdekket at skolen ikke har oppfylt aktivitetsplikten. Vi vurderer at skoleeier også har satt inn tiltak for å endre praksisen, men det er ikke dokumentert at tiltakene er satt i verk i skolen. Det foreligger ikke dokumentasjon på at de nye planene har vært gjennomgått på skolen, eller at skolen har hatt en gjennomgang av hva aktivitetsplikten innebærer for den enkelte ansatte – slik det er beskrevet i redegjørelsen at de skal gjøre. Vi finner det derfor ikke sannsynliggjort at skoleeier har sørget for at skolen har endret sin praksis. Ved vurderingen har vi vektlagt at også vi vurderer at skolen bryter regelverket på flere områder slik avdekket i denne rapporten.

Lovkravet vurderes som ikke oppfylt.

3.2.1.3 Skoleeiers system skal som helhet være forsvarlig

Fylkesmannen undersøker om systemet som helhet er forsvarlig til å avdekke og følge opp brudd på regelverket. Vi vurderer bare om systemet er forsvarlig innenfor de temaer tilsynet omhandler.

Skoleeiers avveining av risiko vil være sentral for å vurdere om systemet som helhet er forsvarlig. Systemet skal sørge for oppfølging av skolene på et overordnet nivå. Avdekking av lovbrudd på skolenivå innebærer dermed ikke nødvendigvis at skoleeiers system ikke er forsvarlig.

I egenvurderingen i RefLex har skoleeier svart «ja» på spørsmålene om systemet er slik at det avdekker forhold som er i strid med regelverket og om systemet er slik at det iverksettes tiltak når aktivitetsplikten ikke er oppfylt.

Vi viser også til funnene i punkt 3.2.1.1 og 3.2.1.2.

Fylkesmannens vurdering

Skoleeier har erkjent at det foreligger tilfeller av alvorlige skolemiljøsaker ved skolen. Det er ikke fremlagt dokumentasjon på hvilket arbeid skoleeier har gjort i den forbindelse for å sikre at skolen vil sørge for at aktivitetsplikten oppfylles, utover at de vil forsøke å jobbe med dette i det videre arbeidet.

Vår vurdering er at skoleeier ikke innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan skolen arbeider med aktivitetsplikten, og at de ikke bruker den informasjonen de får til å, i tilstrekkelig grad, vurdere om skolens praksis er i tråd med regelverket.

Vi vurderer at skoleeier ikke får et godt nok grunnlag til å foreta nødvendige risikovurderinger, og etter dette kan vi ikke se at systemet som helhet er forsvarlig.

I vår foreløpige tilsynsrapport datert 2. juli 2020 vurderte vi lovkravet som ikke oppfylt.

Skoleeier har i redegjørelsen vurdert at systemet ansees som forsvarlig når endringene i punkt 3.2.1.1 og 3.2.1.2 er iverksatt/utført. Vi viser til våre vurderinger i punktene over. Det foreligger ikke dokumentasjon på at endringene er iverksatt. Vi finner derfor ikke grunnlag for å endre vurderingen vår fra den foreløpige tilsynsrapporten.

Lovkravet vurderes som ikke oppfylt.

3.3 Våre konklusjoner

1. Skoleeier skaffer seg ikke informasjon om aktivitetsplikten og om hvordan elevene opplever at skolene ivaretar aktivitetsplikten.
2. Skoleeier bruker ikke informasjonen til å vurdere om skolene sitt arbeid er i samsvar med regelverket og sørger for at skolene endrer praksis dersom det er nødvendig.
3. Skoleeiers system er som helhet ikke forsvarlig.

4. Pålegg om retting

Vi har i rapportens kapittel 2 og 3 konstatert lovbrudd. Vi pålegger dere å rette opp følgende, jf. kommuneloven § 30-4.

4.1 Skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø

1. *Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-2, 9 A-3 og 9 A-4.*

Kommunen må i den forbindelse se til at skolen:

- a) sikrer at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare.
- b) sørger for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig.
- c) sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.
- d) sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor så raskt som saken tilsier.
- e) sikrer at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt.

2. *Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9 A-5.*

Kommunen må i den forbindelse se til at skolen:

- a) sikrer at alle som jobber på skolen, varsler rektor straks ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeier dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen.
- b) sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor eller skoleeier straks.

3. *Kommunen må sørge for at skolen gjennomfører, evaluerer og tilpasser tiltak, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3, 9A-4 og 9 A-9 og forvaltningsloven § 11.*

Kommunen må i den forbindelse se til at skolen:

a) lager en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak.

4.2 Skoleeiers forsvarlige system: Skolenes aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø

4. *Kommunen må sørge for å ha et forsvarlig system for å vurdere og følge opp at skolene oppfyller aktivitetsplikten, jf. opplæringsloven § 13-10 andre ledd.*

Kommunen må i den forbindelse se til at de:

a) skaffer seg informasjon om aktivitetsplikten og om hvordan elevene opplever at skolene ivaretar aktivitetsplikten.

b) bruker informasjonen til å vurdere om skolene sitt arbeid er i samsvar med regelverket og sørger for at skolene endrer praksis dersom det er nødvendig.

c) har et system som helhet er forsvarlig.

5. Oppfølging av påleggene

Dere skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal dere erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan dere har rettet.

Frist for innsending er 1. februar 2020. Vi vil ikke avslutte tilsynet før dere gjennom erklæringen og redegjørelsen har vist at påleggene er rettet.

Når vi avslutter tilsynet, vil vi utarbeide et informasjonsskriv for elever og foreldre som oppsummerer tilsynet og skolens tiltak.

6. Dere har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dere kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis dere klager, må dere gjøre det innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til dere, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med dere, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

I forvaltningsloven § 32 kan dere se hvordan dere skal utforme klagen.

Dere kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Dere er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Dato: 27. november 2020

Marius Gulsrud	Mona Johnsen	Marit Helene Pedersen	Carina Aronsen
Tilsynsleder	Tilsynsmedarbeider	Tilsynsmedarbeider	Tilsynsmedarbeider

Vedlegg: Liste over dokumentasjon

Vedlegg: Liste over dokumentasjon

- Egenvurderingen i RefLex gjennomført av skoleeier, skoleledelse, lærere, og to assistenter (9 stk.)
- Trygt og godt skolemiljø- plan for Berlevåg skole 1.8.2017 -31.7.2019 (ikke vedtatt på nytt)
- Mal for aktivitetsplan for trygt og godt skolemiljø
- Mal for samtaleskjema/referat fra møte om skolemiljø
- Aktivitetsplaner for elever (3 stk.)
- Referater fra evalueringsmøter vedrørende aktivitetsplan (2 stk.)
- Kvalitetsmelding 2018/2019 for Berlevåg skole
- Rutinebeskrivelse for skolens ansatte
- Plan for trygt og godt skolemiljø
- Mal for evaluering av aktivitetsplan
- Kommunens redegjørelse i forbindelse med foreløpig tilsynsrapport